

مقدمه

کشت و صنعت چای در ایران قدمتی بیش از صد سال دارد. اولین باغ چای در سال ۱۲۸۰ (ه.ش) در چهارخانه-سرلایهجان و به وسیله مرحوم کاشف السلطنه احداث و نخستین کارخانه چای سازی در سال ۱۳۱۱ (ه.ش) به بهره-برداری رسید. سطح زیرکشت باغات چای در سال ۱۳۳۱ به ۱۱ هزار هکتار، در سال ۱۳۳۸ به ۱۸ هزار هکتار و در سال ۱۳۵۰ به ۳۱ هزار هکتار افزایش یافت. در سال ۱۳۷۹ با انحلال سازمان چای سطح زیر کشت چای کاهش چشمگیری یافت و در سال ۱۳۸۸ تاکنون با احیای سازمان چای و اجرای برنامه‌های به‌باغی، احیا باغات و تسهیلات ارزان قیمت باعث رونق بیشتر صنعت چای و افزایش سطح زیر کشت چای شد. طبق آخرین برآوردها سطح زیر کشت چای ۲۸،۲۱۰ هکتار و سطح مورد بهره‌برداری ۲۲،۲۱۰ هکتار می‌باشد. حدود ۹۰ درصد سطوح زیرکشت باغات مربوط به استان گیلان و ۱۰ درصد به استان مازندران می-باشد. تعداد شهرستان‌های تولید چای، ۱۳ شهرستان (لاهیجان، املش، لنگرود، رودسر، فومن، تنکابن، سیاهکل، شفت، رشت، رامسر، آستانه اشرفیه، صومعه سرا و عباس آباد) می‌باشد. تعداد بهره‌برداران و خانوار تولیدکننده چای قریب ۵۰ هزار خانوار که حدود ۹۰۰ روستا در این عرصه فعالیت دارند. ۷۰ درصد باغات چای در مناطق کوهپایه و ۳۰ درصد در جلگه و دشت واقع است. بیش از ۱۷۰ کارخانه چایسازی فعال و عملیات چایسازی و چای خشک می‌نمایند. خرید برگ سبز چای در سال ۱۴۰۰ به میزان ۱۳۵،۴۶۹،۴۷۳ کیلوگرم و ۳۰،۴۸۰،۶۳۱ کیلوگرم چای خشک از کارخانجات چایسازی استحصال گردیده است.

عمده فعالیت انجام گرفته توسط سازمان چای

الف: ارتقاء کمی و کیفی تولید برگ سبز چای
ب: ارتقاء کمی و کیفی تولید چای خشک
ج: ارتقاء وضعیت بازار چای داخلی

برنامه‌های اجرایی سازمان چای

تغییر آرایش کاشت در باغات چای (در باغات کوهپایه و شیب‌دار)، برنامه‌ریزی احیاء، اصلاح و توسعه نوسازی باغات چای، اجرای روش‌های نوین آبیاری، ارتقاء ضریب مکانیزاسیون، کاهش آثار بودجه‌ای ایفای نقش دولت در تضمین خرید محصولات (چای)، بهینه‌سازی مصرف انرژی در واحدهای چایسازی و حمایت از صنایع تبدیلی و تکمیلی چای، به‌باغی و خرید تضمینی برگ سبز چای، توانمندسازی بهره‌برداران در بخش تولید و صنایع چای، دریافت یارانه نهال برای اولین بار در صنعت چای به مبلغ حدود ۱۰ میلیارد ریال برای تولید نهال

تسهیلات پرداختی به صنعت چای

صندوق حمایت از توسعه صنعت چای دارای ۹۳۰ میلیارد ریال اعتبار است که سهامداران آن را چایکاران (۷۵ درصد سهامداران)، کارخانجات چایسازی (۲۰ درصد چایکاران) و بازار (۵ درصد سهام) می‌باشند. میزان کل تسهیلات پرداخت شده از آغاز تأسیس (۱۳۹۳) صندوق حمایت از توسعه صنعت چای تاکنون ۲۳۵ میلیارد تومان بوده است که در این دولت، مبلغ ۷۱ میلیارد تومان (۵۰ میلیارد تومان از منابع داخلی صندوق، ۲۱ میلیارد تومان از منابع بانکی بانک مهر و توسعه تعاون) به سهامداران اعم از چایکاران (برای چایکاران با سود ۴ درصد)، کارخانجات چایسازی و بازار (برای کارخانجات چایسازی با سود ۷ درصد) برای عملیات به‌باغی (هرس، اصلاح و احیاء باغات، تغییر الگوی کاشت)، مکانیزاسیون، آبیاری تحت فشار غیر از ۸۵ درصد بلاعوض دولت برای تجهیز چاه‌ها و انتقال آب و استخر ذخیره آب، بهسازی و تجهیز نمودن کارخانجات چایسازی می‌باشد.

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان چای کشور

چای و چایکاری در ایران

تیر ۱۴۰۱

میزان تولید برگ سبز و چای خشک طی سال های ۱۳۷۶ تا ۱۴۰۰

سازمان چای کشور

